

imod, thi jeg tror, den i de fleste Tilfælde vil blive fortolket paa en saadan Maade, at det kun rent undtagelsesvis bliver større Ejendomme, Ejendomme mellem 12,000 og 18,000 Kr., der faa de 2den Prioritets Laan. Men det er muligt, at der her skulde indføres en Bestemmelse om, at naar man fik en større Ejendom end en, der vurderes til 12,000 Kr. i Ejendomsskyld, skulde man under ingen Omstændigheder have et større Laan end $\frac{1}{5}$ af 12,000 Kr., altsaa 2,400 Kr., i 2den Prioritet, med andre Ord, at de paagældende ikke i denne Retning skulde have en Fordel, fordi de fik en større Ejendom, altsaa en Ejendom vurderet til mellem 12,000 og 18,000 Kr.

Bestemmelsen i § 7 om, at der stilles 200,000 Kr. til Raadighed aarlig, anser jeg for fuldt forsvarlig. Hidtil har det vist sig, at der ikke har været Brug for de Penge, der have været stillede til Raadighed af Stats-Laanefonden. Jeg er ikke i Tvivl om, at man i Fremtiden nok skal faa Brug for Pengene og maaske endda komme og banke paa Rigsdagens Dør for at faa et større Beløb stillet til Raadighed. Men jeg er overbevist om, at til den Tid vil Rigsdagen stille sig velvillig overfor et saadant Krav fra de forskellige Foreninger, idet vi forhaabentlig til den Tid i det hele have en bedre finansiel Tilstand, saa at vi ere i Stand til at stille et større Beløb til Raadighed.

At Bestemmelsen i § 8 om de 5 pCt. bevares, finder jeg fuldt naturligt, da der ikke her maa være Tale om Foreninger, som ville spekulere eller i det hele gøre sig økonomisk Fordel af det Arbejde, der her foretages.

Bestemmelsen i § 11 er en Begunstigelse for dem, der komme ind under Loven, og en ikke ganske ringe, men jeg finder det fuldt forsvarligt og naturligt, at denne Bestemmelse bliver staaende. Der er ikke Tvivl om, at hvis den Slags Foreninger, der her er Tale om, kunne overflødiggøre de private Foreninger og Gaardslagtere omkring i Landet, som naturligvis, hvad man ikke kan fortænke dem i, kun foretage Udstykning, fordi de have økonomisk Fordel deraf, vil det være overordentlig heldigt, idet der, naar en saadan Forening foretager Udstykningen, kommer meget mere Plan i den. Jeg vil haabe, at man ikke noget-

steds, hvor der foretages Udstykning af en større Ejendom, vil danne, om jeg saa maa sige, en Koloni af ensartede mindre Ejendomme, men vil blande dem noget mere mellem hverandre, saa at der ikke blot dannes Husmandsbrug, men ogsaa Brug, der nærme sig Gaardmandsbrugs Størrelse. I saa Henseende vil der komme meget mere Plan i Udstykningen og vises et større Fremsyn af uegennyttige Mænd i Foreningerne, som foretage saadanne Udstykninger. Og endelig vil, hvad der er det vigtigste, en Udstykning selvfølgelig blive meget billigere, naar den foretages af en saadan Forening, end naar man skal henvende sig til de private Gaardslagtere. Det er særlig disse store Goder, der maa tages Sigte paa. Derfor ere Foreningerne selvfølgelig ikke lige berettigede alle Steder i Landet. Enkelte Steder have vi en saadan Ejendomsfordeling, at der ikke er saa meget at sige til den. Men at Foreningerne særlig tage fat paa de Egne, hvor der ligger store og elendigt drevne Gaarde, og at man netop faar disse udstykkede i mindre Gaarde, er det, der har den store samfundsmæssige Betydning. De private Foreninger, som gøre sig økonomisk Fordel af Udstykningen, kaste sig næsten altid over de mindre Brug, fordi de bedre kunne overse Forholdene der, medens det er dem vanskeligere at hamle op med en meget stor Ejendom og forsøge en Udstykning af den. Hvis det, hvad jeg for øvrigt ikke skal udtale mig om, i Længden skulde vise sig, at man vanskelig kan tilfredsstille de Krav, der fremkomme i Anledning af den Husmandslov, vi sidst have faaet — og det lader jo til, at der fremkommer flere og flere Begæringer, saa at man ikke tilnærmelsesvis kan opfylde dem —, og hvis man til sin Tid skal ændre Bestemmelserne i Statshusmandsloven, skal man vist netop have sin Opmærksomhed henvendt paa den Lov, hvorom der her er Tale, fordi det i Virkeligheden er en fortrinlig Lov, som vil faa stadig større Betydning i Fremtiden. Den koster ikke Staten noget, og den byder store Fordele for dem, der komme ind under den. De Overgangsbestemmelser, der maa være, ville forhaabentlig blive fortolkede saaledes, at de Foreninger, der ere dannede, og de Ejendomme, der ere købt af dem indtil 1. April 1911, maa